

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM), vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą 2019 m. birželio 19 d. Nr. S-2164 rezoliucija, parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo Nr. XIII-820 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3385“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekte siūloma pritarti Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo Nr. XIII-820 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3385 (toliau – Įstatymo projektas) tikslui, tačiau siūloma Įstatymo projekto nesvarstyti dėl Nutarimo projekte pateiktų priežasčių.

Nutarimo projekte koncentruotai pateikta informacija, pagrindžianti siūlomą Lietuvos Respublikos Vyriausybės poziciją dėl Įstatymo projekto, todėl toliau pateikiame papildomą informaciją, detalizuojančią Nutarimo projekte pateiktus argumentus:

1. Įstatymo projektu siūloma šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatytą 50 proc. valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) dydį susieti su kasmet apskaičiuojamu ir socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamu minimalių vartojimo poreikių dydžiu (toliau – MVPD) ir nuo 2020 m. iki 2023 m. kasmet didinti po 10 proc., o 2024 m. siūloma VRP prilyginti praėjusių metų apskaičiuotam MVPD.

Pažymėtina tai, kad nuo VRP dydžio priklauso socialinės pašalpos, būsto šildymo išlaidų kompensacijos, vienkartinės įsikūrimo pašalpos prieglobsčio gavėjams, mėnesinės piniginės pašalpos prieglobsčio gavėjams būtiniausioms reikmėms, pašalpos maistui ir smulkioms išlaidoms užsieniečiams, gyvenantiems Pabėgėlių priėmimo centre, mokėjimo už socialines paslaugas (išskyrus trumpalaikę ir ilgalaikę socialinę globą) dydžiai, teisė į nemokamą mokinių maitinimą ir paramą mokinio reikmenims įsigyti, papildomą išmoką vaikui nepasiturinčioms šeimoms, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, paramą palaikams parvežti.

Pritarus Įstatymo projektui ir padidinus VRP, padidės asmenims teikiamos socialinės paramos dydžiai, ją gaunančių asmenų skaičius, o tai neigiamai paveiks darbo paskatas, socialinio draudimo ir socialinės paramos sistemą.

Dėl poveikio socialinės paramos gavėjų skaičiui

Padidinus tik VRP dydį, tačiau nepadidinus šalpos pensijų dydžio, šalpos pensijų gavėjai (neįgalūs asmenys, neįgalūs asmenys prižiūrintys ar slaugantys asmenys, pensinio amžiaus asmenys) patektų į pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams sistemą. Todėl nepagrįstai išaugtų socialinės pašalpos gavėjų skaičius, padidėtų šios paramos administravimo išlaidos, šalpos pensijų gavėjai būtų priversti kreiptis socialinės paramos, teikiamos iš dviejų

šaltinių (socialinio draudimo fondo ir savivaldybių biudžetų), taigi šiems asmenims padidėtų administracinė našta.

Detalūs argumentai dėl neigiamos Įstatymo projekto įtakos darbo paskatoms ir poveikio socialinio draudimo sistemai pateikti Nutarimo projekte.

2. Įstatymo projektu siūlomoms nuostatomis įgyvendinti 2020 m. nebus finansinių galimybių.

Remdamasi galiojančiu Įstatymu bei Įstatymo projektu siūlomomis nuostatomis dėl papildomo VRP dydžio didinimo, SADM atliko preliminarinius papildomo lėšų poreikio 2019–2022 m., atsižvelgiant į planuojamą MVPD didėjimą, skaičiavimus (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Lėšų poreikis Įstatymo projektu siūlomoms nuostatomis įgyvendinti

MVPD, Eur		VRP dydis pagal galiojantį Įstatymą (50 proc. MVPD)		Papildomų lėšų poreikis iš valstybės biudžeto, tūkst. Eur	Papildomų lėšų poreikis iš savivaldybių biudžetų, tūkst. Eur	VRP dydis pagal Įstatymo projektą, Eur			Papildomų lėšų poreikis ir skirtumas iš valstybės biudžeto, tūkst. Eur	Papildomų lėšų poreikis ir skirtumas iš savivaldybių biudžetų, tūkst. Eur
2019 m.	251	2020 m.	125	269	2 260	2020 m.	<i>Jeigu bus 60 proc.</i>	150	10 579 (+ 10 310)	48 052 (+ 45 792)
Prognozė 2020 m.	256	2021 m.	127	202	0	2021 m.	<i>Jeigu bus 70 proc.</i>	178	10 652 (+ 10 450)	58 733 (+ 58 733)
Prognozė 2021 m.	261	2022 m.	130	332	1948	2022 m.	<i>Jeigu bus 80 proc.</i>	208	12 285 (+ 11 953)	62 489 (+ 60 541)
Bendra papildomų lėšų poreikio ir skirtumo suma 2020–2022 m., Eur									33 516 (+ 32 713)	169 274 (+ 165 066)

Pažymėtina tai, kad, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu, piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Šiuo metu savivaldybėms šiai funkcijai vykdyti minėto įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka kasmet skiriama 223 320 tūkst. eurų. Įgyvendinus Įstatymo projektą, dėl papildomai padidinto VRP dydžio 2022 m. savivaldybėms neužteks skiriamų lėšų piniginei socialinei paramai teikti, todėl, SADM preliminariais skaičiavimais, nuo 2022 m., vadovaujantis Piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi, atsirastų pareiga savivaldybėms papildomai skirti lėšų (55,5 mln. eurų) iš valstybės biudžeto minėtai savarankiškajai funkcijai vykdyti. Be to, SADM preliminariais skaičiavimais, papildomai lėšų skirti iš valstybės biudžeto savivaldybių savarankiškajai funkcijai vykdyti reikės anksčiau, t. y. nuo 2021 m.

Remiantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikta informacija, galima teigti, kad valstybės biudžeto prisiimti 2019–2021 metų ilgalaikiai ir trumpalaikiai išipareigojimai (valdžios sektoriaus išlaidos) jau įvykdyti siekiant 2019–2021 metams nustatytą fiskalinės politikos tikslą.

3. Svarbu pažymėti ir tai, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte kaip viena iš pagrindinių Įstatymo projekto rengimą paskatinusių priežasčių nurodytas valstybės teikiamos paramos vertinimas, remiantis 2017 m. skurdo rizikos rodikliais. Tačiau Įstatymo projektu keičiama Įstatymo 2 straipsnio 3 dalis, kurios tikslas – kompensuoti atitinkamų socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių, tarp jų ir VRP, dydžių nuvertėjimą dėl metinės infliacijos, maisto ir ne

maisto prekių bei paslaugų kainų augimo, įsigaliojo 2019 m., todėl Įstatymo poveikis Lietuvos statistikos departamento apskaičiuojamai skurdo rizikos ribai nėra žinomas. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad valstybės teikiamos paramos ir Įstatymo poveikio vertinimas, remiantis 2017 m. skurdo rizikos rodikliais, nėra tikslus ir pagrįstas.

4. Vadovaudamasi Įstatymo 2 straipsnio 6 dalimi, VRP dydį tvirtina Vyriausybė. Išsamiai ir kompleksiskai įvertinus VRP didinimo poveikį visai socialinės paramos ir socialinio draudimo sistemai bei finansines Lietuvos Respublikos galimybes, VRP dydis gali būti nustatytas didesnis nei Įstatyme nurodytas procentinis VRP dydis, susietas su MVPD.

Pažymėtina tai, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Lietuvos socialdemokratų darbo partijos, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos, partijos „Tvarka ir teisingumas“ 2019 m. liepos 5 d. pasirašytoje koalicijos sutartyje (toliau – Koalicijos sutartis) įtvirtintas siekis didinti VRP, jį 2020–2024 m. laipsniškai didinant, kol pasieks MVPD. Įgyvendinant Koalicijos sutartį, Vyriausybė yra numačiusi patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, – jame numatyti konkrečius veiksmus VRP didinti.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas, nes teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Seime svarstomo Įstatymo projekto.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir Lietuvos savivaldybių asociacijai. Nutarimo projektas patikslintas pagal gautas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pastabas. Lietuvos savivaldybių asociacija iš esmės pritarė parengtam Nutarimo projektui. Iš visuomenės pastabų ir pasiūlymų negauta.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėjas, laikinai vykdamas Strateginių sprendimų paramos grupės vadovo funkcijas, Liutauras Vičkačka (tel. 8 706 64 235, el. p. Liutauras.Vickačka@socmin.lt) ir Strateginių sprendimų paramos grupės vyriausioji specialistė Gražina Šapalaitė (tel. 8 706 68 128, el. p. Grazina.Sapalaite@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 4 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų išvados, 3 lapai.

Laikinais einantis socialinės apsaugos ir darbo ministro pareigas

Linas Kukuraitis